

JESAJA

9-10

De komst van de Messias en Gods oordeel
over Israël en Assyrië

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/9-10

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Van duisternis naar licht in Galilea	4 min	4
2	Jezus' bediening in Zebulon en Naftali	2 min	6
3	Het nieuwe volk en de vreugde van het heil	2 min	7
4	Vreugde in de messiaanse profetieën	3 min	9
5	Vrede, gerechtigheid en vreugde in het Koninkrijk	4 min	11
6	Vreugde in het leven van een christen	3 min	13
7	Bevrijding van geestelijke onderdrukking	4 min	15
8	De oorlog beëindigd door het geboren Kind	3 min	17
9	Jezus op de eeuwige troon van David	2 min	18
10	Een Kind geboren en een Zoon gegeven	2 min	19
11	Wonderlijk, Raadsman en Eeuwige Vader	4 min	20
12	Jezus als zichtbare aanwezigheid van God	4 min	22
13	De menswording en het Koninkrijk uitgebeeld	3 min	25
14	Vier strofen over Gods oordeel over Israël	2 min	26

15	Israëls leiders, verdeeldheid en onrecht	3 min	28
16	Assyrië als werktuig van Gods oordeel	2 min	30
17	Oorlog bezien vanuit Gods oordeel	2 min	31
18	Ook een slecht volk kan Gods werktuig zijn	2 min	32
19	Assyriës veroveringen en geestelijke blindheid	4 min	33
20	God straft de hoogmoed van Assyrië	3 min	36
21	Het overblijfsel keert terug tot Christus	3 min	38
22	God breekt het Assyrische juk	2 min	40
23	Assyriës opmars en ondergang bij Jeruzalem	4 min	42
	Om verder te lezen		44

1

Van duisternis naar licht in Galilea

We komen nu bij Jesaja 9. In onze vorige les hebben we gekeken naar de profetie over de maagd die een kind ter wereld brengt. We hebben besproken hoe die profetie aansluit op het hoofdstuk dat erop volgt. We keken dus naar hoofdstuk 7 en 8: in hoofdstuk 7 staat een voorzegging en in hoofdstuk 8 wordt een kind geboren. Op veel punten, zo niet op elk punt, lijkt het erop dat het kind uit hoofdstuk 8 bedoeld was als de vervulling van de voorzegging in hoofdstuk 7. Het probleem daarmee is echter dat het Nieuwe Testament ons vertelt dat de voorzegging van het kind in hoofdstuk 7 in Jezus is vervuld.

Mijn conclusie was dat dit een geval is — en zulke gevallen zijn vrij zeldzaam — van een dubbele vervulling, of misschien een typologische vervulling. Er is dan een voorzegging die haar uiteindelijke vervulling in Christus heeft, maar er is ook een vervulling op korte termijn die als een type dient van de uiteindelijke vervulling in Christus.

Nu komen we bij hoofdstuk 9, en ik denk dat ik iets ga aanpassen van wat ik aan het einde van de vorige bijeenkomst heb gezegd. Ik zei dat de mensen die zwaar onder druk stonden en honger leden, kennelijk Assyrië waren. Dat kan waar zijn. Dat is één mogelijke opvatting. Maar het kan ook over Israël gaan, want als je hoofdstuk 8 leest, spreekt de profetie er inderdaad over dat Assyrië komt om het noordelijke koninkrijk Israël te oordelen.

Wat in hoofdstuk 9 aan de orde komt, is duidelijk gewoon een voortzetting. Er is daar geen echte onderbreking. Het begint met ‘niettemin’, waarmee duidelijk een tegenstelling wordt gemaakt met wat in hoofdstuk 8 is gezegd. Jesaja wist niet dat iemand hier een hoofdstukscheiding zou aanbrengen.

Of dit nu over Assyrië gaat of over Israël, aan het einde van hoofdstuk 8 staat:

of naar de aarde kijkt, zie, er zal benauwdheid en duisternis zijn, angstaanjagende donkerheid. En men zal voortgedreven worden, het donker in.

JESAJA 8:22

Maar dan staat er in hoofdstuk 9, vers 1:

Toch zal de donkerheid niet blijven over haar die in benauwdheid verkeert, zoals Hij aanvankelijk weinig achting had voor het land van Zebulon en het land van Naftali en haar later zwaarder onderdrukte, langs de weg van de zee, aan de overkant van de Jordaan, in het Galilea van de heidenen.

JESAJA 8:23 (ENGELS: JESAJA 9:1)

Ik weet zeker dat je geen wijs kon worden uit de manier waarop dat er staat. Of als je dat wel kon, ben je op de een of andere manier beter dan ik. Want in de King James en in de New King James, die het enigszins verbetert maar niet veel, is dit een buitengewoon moeilijk vers om te begrijpen. Toch is het een heel belangrijk vers. Het vormt in feite de inleiding tot een messiaanse passage, maar de eigenlijke betekenis ervan wordt door de bewoording verduisterd.

In de New American Standard, de NIV, de ESV en vrijwel elke andere moderne vertaling loopt het wat soepeler. Laat me bijvoorbeeld hoofdstuk 9, vers 1 uit de ESV voorlezen. Dan zul je zien wat er wordt gezegd. Vrijwel alle andere vertalingen stemmen hierin met de ESV overeen. Er staat:

Maar er zal geen donkerheid zijn voor haar die in angst verkeerde. In vroeger tijd bracht Hij het land van Zebulon en het land van Naftali in verachting, maar in later tijd heeft Hij de Weg van de zee, het land aan de overkant van de Jordaan, het Galilea van de volken, heerlijk gemaakt.

JESAJA 8:23 (ENGELS: JESAJA 9:1)

Let op hoe dat is geformuleerd: in het verleden bracht God Zebulon en Naftali in verachting, maar in latere tijden zal Hij hen verheerlijken, of zal Hij die streek heerlijk maken.

2

Jezus' bediening in Zebulon en Naftali

Het Nieuwe Testament citeert dit gedeelte uit Jesaja en past het toe op het begin van Jezus' bediening in Galilea. Zebulon en Naftali zijn twee stammen van Israël waarvan de stamgebieden in het noorden en oosten liggen. Zij waren de eersten die als het ware werden binnengevallen en geoordeeld toen Assyrië kwam en Israël veroverde. Van deze twee streken wordt gezegd dat God ze in verachting had gebracht. Zij waren de eersten die onder de verwoesting door de Assyriërs leden. Maar zij zouden ook als eersten de heerlijkheid van het bezoek van de Messias ervaren.

We zien bijvoorbeeld in Mattheüs 4 dat dit vers en dit hoofdstuk uit Jesaja worden aangehaald. In Mattheüs 4 staat vanaf vers 13:

Hij verliet Nazareth en ging wonen in Kapernaüm, dat aan de zee lag, in het gebied van Zebulon en Naftali,

MATTHEÛS 4:13

Daarmee wordt verwezen naar het Meer van Galilea.

We hebben nog niet zo ver doorgelezen in Jesaja 9, maar dat is het volgende vers. Mattheüs citeert dus Jesaja 9, vers 1 en 2, en zegt dat dit wordt vervuld wanneer Jezus Zijn openbare bediening begint in diezelfde streek die in de tijd van Jesaja als eerste onder het oordeel van God had geleden.

Nogmaals, vers 1 is in de New King James heel onduidelijk, maar volgens alle andere vertalingen betekent het in wezen:

In vroeger tijd bracht Hij het land van Zebulon en het land van Naftali in verachting, maar in latere tijd, of in later tijd, heeft Hij de weg van de zee heerlijk gemaakt.

JESAJA 8:23 (ENGELS: JESAJA 9:1)

Daarmee wordt het Meer van Galilea bedoeld.

het land aan de overkant van de Jordaan, het Galilea van de volken.

JESAJA 8:23 (ENGELS: JESAJA 9:1)

3

Het nieuwe volk en de vreugde van het heil

Wanneer we bij dit hoofdstuk komen, kijken we dus naar het tijdsbestek van Jezus' openbare bediening. We zijn overgegaan van de tijd waarin Israël in de achtste eeuw voor Christus door Assyrië werd verwoest, naar de tijd van Christus' bediening in Galilea. Vers 2 zegt:

Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien. Zij die wonen in het land van de schaduw van de dood, over hen zal een licht schijnen.

JESAJA 9:1

of scheen.

Er staat:

U hebt dit volk talrijk gemaakt; hebt U niet de blijdschap groot gemaakt? Zij zullen blij zijn voor Uw aangezicht, zoals men zich verblijdt bij de oogst, zoals men zich verheugt wanneer men de buit verdeelt.

JESAJA 9:2

Nu staat ‘volk’ hier in het enkelvoud. In de tijd van Jesaja waren er twee volken, Israël en Juda. Maar alleen al het gebruik van het enkelvoud lijkt te veronderstellen dat er één volk is. Omdat we hier naar de tijd van Christus kijken, geloof ik natuurlijk dat we het hebben over het nieuwe volk, het nieuwe Israël.

Vreugde wordt in vers 3 genoemd als een van de voornaamste kenmerken. Dit hebben we niet naar voren gebracht toen we onze thematische studies deden. Maar wanneer de messiaanse tijd wordt beschreven, worden vreugde en zich verheugen heel vaak genoemd. Denk aan wat Paulus in Romeinen 14:17 zei over wat het Koninkrijk van God is:

Want het Koninkrijk van God bestaat niet uit eten en drinken, maar uit gerechtigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest.

ROMEINEN 14:17

We hebben gezien dat er veel verwijzingen naar de messiaanse tijd zijn waarin gerechtigheid of recht kenmerkend is voor die tijd, omdat een Koning regeert in gerechtigheid en recht. Christus regeert rechtvaardig over Zijn volk. We hebben ook gezien dat vrede een normaal kenmerk is. Vrede is een heel belangrijk kenmerk van de messiaanse tijd, vooral in die passages waarin ze hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen, enzovoort.

4

Vreugde in de messiaanse profetieën

Maar vreugde is iets wat we nog niet hadden genoemd. Als je snel door Jesaja heen gaat, kun je zien hoe nadrukkelijk vreugde naar voren komt als kenmerk van de messiaanse tijd. In hoofdstuk 12, vers 3, bijvoorbeeld, een messiaanse passage, staat:

U zult met vreugde water scheppen uit de bronnen van het heil.

JESAJA 12:3

Dus wanneer je uit je behoud put, zal dat gepaard gaan met een gevoel van vreugde. In hoofdstuk 29:19 staat:

De zachtmoedigen zullen blijdschap op blijdschap hebben in de HEERE, en de armen onder de mensen zullen zich in de Heilige van Israël verheugen.

JESAJA 29:19

Ze zullen dus toenemen in vreugde en zich verheugen. In hoofdstuk 35, dat in zijn geheel een profetie over de messiaanse tijd is, staat in vers 2:

Zij zal welig in bloei staan en zich verheugen, ja, zij zal zich verheugen en juichen. De luister van de Libanon is haar gegeven, de glorie van de Karmel en de Saron. Ze zullen zien de heerlijkheid van de HEERE, de glorie van onze God.

JESAJA 35:2

Wanneer je verderop bij vers 10 van hetzelfde hoofdstuk komt, staat er:

Want wie door de HEERE zijn vrijgekocht, zullen terugkeren; zij zullen Sion binnenkomen met gejuich. Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, vreugde en blijdschap zullen zij verkrijgen, verdriet en gezucht zullen wegvluchten.

JESAJA 35:10

In hoofdstuk 51, vers 3, staat:

Want de HEERE zal Sion troosten, Hij zal al haar puinhopen troosten. Hij zal haar woestijn maken als Eden, haar wildernis als de hof van de HEERE. Vreugde en blijdschap zal daarin gevonden worden, dankzegging en luid psalmgezing.

JESAJA 51:3

Dan staat er in Jesaja 51:11:

Zo zullen wie door de HEERE zijn vrijgekocht, terugkeren en met gejuich in Sion komen. Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, vreugde en blijdschap zullen zij verkrijgen, verdriet en gezucht zullen wegvluchten.

JESAJA 51:11

Dat is in wezen identiek aan hoofdstuk 35, vers 10. Dan staat er in hoofdstuk 52, vers 9:

Breek uit in gejubel, juich tezamen, puinhopen van Jeruzalem, want de HEERE heeft Zijn volk getroost, Hij heeft Jeruzalem verlost.

JESAJA 52:9

In hoofdstuk 55, vers 12:

Want in blijdschap zult u uittrekken en met vrede voortgeleid worden. De bergen en de heuvels zullen voor uw ogen uitbreken in gejuich en alle bomen van het veld zullen in de handen klappen.

JESAJA 55:12

5

Vrede, gerechtigheid en vreugde in het Koninkrijk

Vreugde en vrede zijn vaste kenmerken van het messiaanse Koninkrijk. In hoofdstuk 61, vers 3, staat:

om aangaande de treurenden van Sion te beschikken dat hun gegeven zal worden sieraad in plaats van as, vreugdeolie in plaats van rouw, een lofgewaad in plaats van een benauwde geest, opdat zij genoemd worden eiken van de gerechtigheid, een planting door de HEERE, om Hem te verheerlijken.

JESAJA 61:3

Dat wil zeggen dat ze in plaats van rouw de olie van vreugde zullen hebben:

een lofgewaad in plaats van een bezwaarde geest.

Verderop in vers 7 van hetzelfde hoofdstuk, Jesaja 61:7:

In plaats van uw dubbele schaamte en schande zullen zij juichen over hun deel. Daarom zullen zij in hun land het dubbele in erfelijk bezit hebben, zij zullen eeuwige blijdschap hebben.

JESAJA 61:7

Hoofdstuk 65:14 — dit zijn allemaal messiaanse passages — zegt:

Zie, Mijn dienaren zullen juichen vanwege een hart vol vreugde, maar ú zult schreeuwen vanwege een hart vol leed, en vanwege een gebroken geest zult u weeklagen.

JESAJA 65:14

Daarmee wordt het afvallige Jeruzalem bedoeld, dat het zal uitschreeuwen van verdriet.

Hoofdstuk 66, vers 5, zegt:

Hoor het woord van de HEERE, u die beeft voor Zijn woord: Uw broeders die u haten, die u verstoten vanwege Mijn Naam, zeggen: Laat de HEERE verheerlijkt worden! Maar Hij zal verschijnen tot uw blijdschap, zíj daarentegen zullen beschaamd worden.

JESAJA 66:5

Dan gaan we naar hoofdstuk 31 van Jeremia. De hoofdstukken 30 tot en met 33 van Jeremia vormen een messiaans gedeelte. Hoofdstuk 31, vers 13, zegt:

Dan zullen jonge vrouwen zich verblijden in een reidans, ook de jongemannen en de ouderen met elkaar. Ik zal hun rouw veranderen in vreugde, Ik zal hen troosten, Ik zal hen blij maken na hun verdriet.

JEREMIA 31:13

Een van de dingen die dus het vaakst worden genoemd, naast vrede en gerechtigheid in de tijd van het Koninkrijk, is vreugde. Paulus vertelt ons dat het Koninkrijk van God gerechtigheid, vrede en vreugde in de Heilige Geest is. Met andere woorden, het

Koninkrijk is een geestelijk verschijnsel, een geestelijke ervaring van degenen die Christus volgen. Degenen die al onder Zijn koningschap staan, kennen de gerechtigheid, de vrede en de vreugde.

Er is geen wereldwijde gerechtigheid, wereldwijde vrede of wereldwijde vreugde. Maar dit is iets wat wordt ervaren door degenen die in de Heilige Geest zijn. Wanneer Paulus de vrucht van de Geest opsomt, staan vrede en vreugde hoog op de lijst van de vrucht van de Heilige Geest. Deze verschijnselen zijn geestelijk en niet geopolitiek.

Natuurlijk zal, naarmate het Evangelie zich verbreidt en zijn eigen overwinningen behaalt, en meer mensen het Koninkrijk van God binnengaan, ook de totale hoeveelheid vrede, vreugde en gerechtigheid op aarde toenemen. Maar waar het hier om gaat, is dat de vreugde en de vrede van het Koninkrijk altijd verbonden zijn met de eerste komst van Christus en met wat Hij heeft gevestigd. Dat geldt ook in Jesaja 9, waar we nu zijn. Dit gaat over de eerste komst van Christus, zoals we zien aan Mattheüs' citaat van Jesaja 9:1-2 in Mattheüs 4. Ook wanneer we bij de verzen 6 en 7 komen, lijkt het geen twijfel dat we het over de eerste komst van Christus hebben. Vers 3 zegt:

U hebt dit volk talrijk gemaakt; hebt U niet de blijdschap groot gemaakt? Zij zullen blij zijn voor Uw aangezicht, zoals men zich verblijdt bij de oogst, zoals men zich verheugt wanneer men de buit verdeelt.

JESAJA 9:2

6

Vreugde in het leven van een christen

Nu hier zo vaak naar vreugde wordt verwezen, moet ik erop wijzen dat vreugde niet per se uitgelatenheid betekent. Aan de andere kant moet vreugde wel iets waarneembaars zijn. Er is een oud gezegde onder predikers dat hun gemeente eruitzag alsof die in citroensap was gedoopt. Christenen zijn soms erg sombere mensen, erg ernstig. Ernst is ook waardevol. De Bijbel gebiedt ons zelfs om ernstig te zijn. Maar

ernst heeft zijn juiste plaats, terwijl vreugde eveneens de overheersende gesteldheid zou moeten zijn. Je kunt vreugdevol zijn in die zin dat je tevreden bent en behoorlijk voldaan in het leven, zelfs als er momenten zijn waarop je verdriet hebt of pijn lijdt. Je hoeft niet altijd te lachen. Je hoeft niet altijd te glimlachen. Maar vreugdevol zijn betekent eenvoudigweg dat je veerkracht toont in een wereld waarin veel ontmoedigende dingen gebeuren. Toch verheugen we ons in de Heere, zoals de Bijbel zegt. We verheugen ons omdat er in onze ervaring iets is wat alles overstijgt, iets wat de afzonderlijke hoogte- en dieptepunten van onze omstandigheden overstijgt.

Natuurlijk worden christenen verdrietig. Christenen treuren. Jezus zei:

Zalig zijn zij die treuren, want zij zullen vertroost worden.

MATTHEÛS 5:4

Jakobus zei:

Besef uw ellendige staat en treur en huil. Laat uw lachen veranderd worden in treuren en uw blijdschap in droefheid.

JAKOBUS 4:9

Er zijn momenten waarop bekering gepast is. Er zijn momenten waarop medeleven met de pijn en het lijden van anderen het ongepast maakt om al te luchthartig te zijn. Tegelijkertijd is vreugde een bron van tevredenheid, een bron van voldoening in God, een dankbaarheid en een verheuging over ons behoud die werkelijk een vast fundament vormt. Bij veel gelegenheden zou dat zichtbaar moeten zijn in de glans in de ogen van een christen en in de glimlach die de gebruikelijke gelaatsuitdrukking van een christen is. Heel vaak is dat niet zo. Bij sommige christenen zijn glimlachen en blijdschap bijna nooit te zien.

We moeten onze eigen christelijke ervaring onderzoeken en zeggen: 'Ik geloof dat ik vrede met God heb. Ik geloof dat ik de gerechtigheid van Christus heb, maar heb ik vreugde? Zouden mensen zeggen dat ik een vreugdevol mens ben?' Dat is beslist iets waarvan de Bijbel, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament, zegt dat het kenmerkend moet zijn voor degenen die zich in het Koninkrijk van Christus bevinden.

7

Bevrijding van geestelijke onderdrukking

De verzen 4, 5 en 6 beginnen allemaal met het woord 'want', dat 'omdat' betekent. Ze geven de reden voor wat daarvoor gezegd werd. Er is een voortgang terug naar de oorzaak, vervolgens naar de oorzaak van die oorzaak, en daarna naar de oorzaak dáárvan. De reden waarom ze zich verheugen, wordt in vers 4 gegeven:

Want het juk van hun last, de stok op hun schouders, en de knuppel van hun slavendrijver hebt U verbroken als eens op Midiansdag.

JESAJA 9:3

Zoals God Israël in de dagen van Gideon van de Midianieten bevrijdde, zo heeft God Zijn volk van hun onderdrukker bevrijd. Onze onderdrukker is niet Rome, en ook geen enkel ander politiek stelsel. In de tijd van Jezus meenden de Joden dat de onderdrukker van wie ze bevrijd wilden worden, de Romeinse heerschappij was. Maar Jezus stelde hen teleur, omdat Hij geen enkele stap zette om hen van de Romeinse heerschappij te bevrijden. De engel had gezegd dat Zijn Naam Jezus genoemd zou worden, omdat Hij Zijn volk van hun zonden zou redden. De werkelijke onderdrukking waarvan mensen op elk moment in de geschiedenis gered moeten worden, is hun zondigheid en hun gebondenheid. De onderdrukker bestaat uit de demonen, de schuld en de aanklager. Dit is de gebondenheid en de last die de mensheid altijd draagt, en christenen zijn daarvan bevrijd.

Kijk eens naar wat Zacharias, de vader van Johannes de Doper, in Lukas hoofdstuk 1 zei. Toen Johannes de Doper geboren werd, profeteerde zijn vader en verbrak daarmee een lange stilte. Hij had gedurende de hele zwangerschap niet gesproken. Nu het kind geboren was, kon Zacharias weer verstaanbaar spreken. In zijn profetie zegt hij in de verzen 68 en 69:

Geprezen zij de Heere, de God van Israël, want Hij heeft naar Zijn volk omgezien en er verlossing voor tot stand gebracht. En Hij heeft een hoorn van zaligheid voor ons opgericht in het huis van David, Zijn knecht,

LUKAS 1:68-69

En dan gaat hij verder en spreekt hij nog meer tot de baby Johannes. Maar Zacharias profeteert hier duidelijk over de betekenis van de periode waarin zij leefden. Johannes is geboren. Dat is het teken dat God Zijn volk heeft verlost. De Messias komt. En dit is wat God tot stand brengt: Hij bevrijdt ons van onze vijanden.

Zacharias beseft misschien niet wat zijn eigen profetie inhield; dat kwam bij profeten vaker voor. Mogelijk dacht hij dat die vijanden de Romeinse onderdrukkers waren. Wij weten echter dat wij niet worstelen tegen vlees en bloed.

Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten.

EFEZE 6:12

Het zijn dus onze geestelijke vijanden van wie we bevrijd worden. Het is de zonde waarvan we bevrijd worden. Dat is de onderdrukking. En zo staat er in Jesaja 9, vers 4:

U hebt het juk van onze last gebroken. We worden niet langer afgeranseld door schuldgevoel en veroordeling, door de aanklager. En daarom is die vreugde er. Je ziet dat vers 3 zegt dat ze zich verheugen. En vers 4 zegt: omdat, want God heeft ons bevrijd van de vroegere onderdrukking. En dan vers 5:

8

De oorlog beëindigd door het geboren Kind

Ja, elke laars, stampend met gedreun, iedere soldatenmantel, gewenteld in bloed, zal verbrand worden, voedsel voor het vuur.

JESAJA 9:4

Met andere woorden, de oorlog is voorbij. Alle spullen van de strijd, de oude bebloede sandalen en kledingstukken van de strijders die, weet je, daar rondslingeren, worden gewoon op hopen gegooid en verbrand. Want de oorlog, weet je... Ze liggen gewoon als rommel over het land verspreid na een strijd die voorbij is.

Dit is natuurlijk beeldspraak waarin de taal van een gewone veldslag wordt gebruikt, maar het gaat over de geestelijke bevrijding. We hebben vrede met God. De oorlog is in zekere zin voorbij. Niet de geestelijke strijd met de vijand, maar beslist wel het conflict dat er was tussen... Nou, het gaat over de overwinning in de strijd. Dat is waar het over gaat. Weet je, de oorlog is voorbij. Na de strijd verzamel je de rommel en verbrand je die, de oude kledingstukken uit een vroegere oorlog die nu voorbij is. We hebben vrede met God.

En er staat: want, vers 6:

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst.

JESAJA 9:5

De geboorte van dit Kind is dus de reden waarom de oorlog is geëindigd zoals hij is geëindigd. En dat de oorlog is geëindigd zoals hij is geëindigd, is de reden waarom we van het juk zijn bevrijd. En dat we van het juk zijn bevrijd, is de reden waarom er vreugde is. Dit is dus als een... een logische teruggang naar eerdere oorzaken. Daarom staat er: want, want, want.

Nu is de uiteindelijke eerste oorzaak van deze hele keten:

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst. Aan de uitbreiding van deze heerschappij en aan de vrede zal geen einde komen op de troon van David en over zijn koninkrijk, om het te grondvesten en het te ondersteunen door recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid. De na-ijver van de HEERE van de legermachten zal dit doen.

JESAJA 9:6-7

Dit zal niet tot stand worden gebracht door menselijke inspanningen, maar God ijvert voor deze uitkomst en Hij zal ervoor zorgen dat het gebeurt.

9

Jezus op de eeuwige troon van David

Het Kind Dat geboren wordt, is duidelijk een verwijzing naar Jezus. Het is echter interessant dat het Nieuwe Testament zo weinig met dit specifieke vers doet. Want het lijkt gewoon zo'n uitstekende tekst over, ten eerste, de godheid van Christus en, ten tweede, eenvoudigweg de geboorte van Christus. Ik bedoel, het Nieuwe Testament citeert wel hoofdstuk 7, vers 14, over de maagd die een zoon krijgt. Maar je vindt gewoon niet zoveel als je zou verwachten dat in de richting van dit vers wijst.

Maar ik geloof dat er een verwijzing is naar vers 7, dat natuurlijk deel uitmaakt van dezelfde alinea, dezelfde strofe, in de aankondiging die de engel aan Maria deed over de geboorte van Jezus in Lukas hoofdstuk 1. In Lukas hoofdstuk 1, vers 32 en 33, spreekt de engel met Maria over haar Zoon en hij zegt:

Hij zal groot zijn en de Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en God, de Heere, zal Hem de troon van Zijn vader David geven, en Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn tot in eeuwigheid en aan Zijn Koninkrijk zal geen einde komen.

LUKAS 1:32-33

Nu staan er in deze belofte over Jezus drie zinsneden die parallel lopen met uitspraken in vers 7 van Jesaja 9.

De zinsnede 'op de troon van David' in vers 32 van Lukas 1 staat ook in vers 7 van Jesaja 9. Ook dat Zijn heerschappij eeuwig zal duren en dat er geen einde aan zal komen, zijn zinsneden die de engel gebruikt. En de engel lijkt bewust op deze belofte te zinspelen en te zeggen dat Jezus de vervulling ervan is.

10

Een Kind geboren en een Zoon gegeven

Nu staat er:

er wordt een kind geboren en er wordt een zoon gegeven.

Ik geloof dat de uitdrukking natuurlijk verwijst naar de geboorte in Bethlehem.

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vrededorst.

JESAJA 9:5

Dat een Zoon ons gegeven is, is misschien slechts een herhaling van dezelfde gedachte, al denk ik dat die woorden verder vooruitwijzen. Ik denk dat ze vooruitwijzen naar Jezus, de Zoon, Die geofferd wordt, Die als offer wordt gebracht. Ik denk dat Zijn kruisiging het moment is waarop de Zoon door God wordt gegeven voor ons behoud.

Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

JOHANNES 3:16

Ik geloof dat Hij Hem als offer gaf en dat dit niet alleen gaat over het feit dat Hij Hem bij Zijn geboorte aan de wereld gaf, maar dat Hij Hem gaf als de verzoening voor de zonde. Daarom denk ik dat het verwijst naar Zijn geboorte en Zijn verlossende, verzoenende dood.

Er staat:

De regering zal op Zijn schouders rusten, wat eenvoudigweg betekent dat Hij de Heerser zal zijn. Hier hebben we een passage over het Koninkrijk die rechtstreeks gericht is op de Heerser Zelf. Veel passages over het Koninkrijk spreken alleen over de omstandigheden in het Koninkrijk: de vrede, de vreugde, enzovoort. Maar hier ligt de nadruk op Degene Die deze omstandigheden tot stand brengt en ze in stand houdt door het Koninkrijk te regeren. Het is dit Kind, deze Zoon.

11

Wonderlijk, Raadsman en Eeuwige Vader

Bij veel van deze titels is het niet duidelijk wat we er precies van moeten maken. ‘Wonderlijk’ kan natuurlijk eenvoudig ‘wonderbaarlijk’ betekenen, of het kan ‘mysterieus’ betekenen. Toen Manoach, de vader van Simson, bezoek kreeg van een engel, of van een theofanie, zei de engel of de theofanie:

U zult deze zoon krijgen, en het volgende zal gebeuren:

Toen verscheen er een Engel van de HEERE aan deze vrouw, en zei tegen haar: Zie toch, u bent onvruchtbaar en hebt geen kinderen gebaard. U zult echter zwanger worden en een zoon baren. Welnu dan, wees toch op uw hoede dat u geen wijn of sterkedrank drinkt, en eet niets onreins. Want zie, u zult zwanger worden en een zoon baren. En er mag geen scheermes op zijn hoofd komen. Want het jongetje zal van de moeder schoot af als nazireeër aan God gewijd zijn, en hij zal beginnen Israël te verlossen uit de hand van de Filistijnen.

RICHTEREN 13:3-5

enzovoort. Manoach zei:

En Manoach zei tegen de Engel van de HEERE: Wat is Uw Naam? Dan kunnen wij U eren, wanneer Uw woord uitkomt.

RICHTEREN 13:17

De boodschapper zei:

Maar de Engel van de HEERE zei tegen hem: Waarom vraagt u zo naar Mijn Naam? Die is immers wonderlijk!

RICHTEREN 13:18

Het woord wonderful is in dat geval niet hetzelfde Hebreeuwse woord als hier, en sommige vertalingen zeggen eenvoudig:

Geheim. Mijn naam is geheim.

Maar het punt is dat de Naam van Jezus wonderlijk wordt genoemd. Wij vatten ‘wonderlijk’ natuurlijk gewoon op als geweldig of fantastisch. Toch betekent ‘wonderlijk’: vol verwondering, iets waar mensen zich over zouden verbazen.

Raadsman is niet helemaal duidelijk als het gaat om hoe men dat woord in het Oude Testament zou hebben begrepen. Wij denken bij een raadsman aan iemand die therapeut is, of aan iemand die praat met mensen die problemen hebben in hun huwelijk of zoiets. Maar in het Oude Testament was een raadsman normaal gesproken iemand die de koning raad gaf, hoewel dit de Koning is. Misschien is Hij Degene Die Zijn volk raad geeft. Dan is natuurlijk Sterke God belangrijk, omdat de Joden maar één God kenden. Daarom wijst het erop dat Hij Jahweh is, de Sterke God. De Jehova's getuigen zeggen dat Jezus niet de Almachtige God is. Hij is een sterke god, zeggen ze, maar niet de Almachtige God. Maar volgens mij is dat alleen maar haarkloverij. De Joden kenden geen sterke goden behalve de Almachtige God.

Voor het geval dat nog niet duidelijk is, voegt hij eraan toe: Eeuwige Vader. Jezus de Eeuwige Vader noemen is voor sommigen verwarrend geweest, en waarschijnlijk voor iedereen weleens, omdat in onze opvatting van de Drie-eenheid de Vader en de Zoon afzonderlijke personen zijn. Toch zei Jezus:

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien?

JOHANNES 14:9

In zekere zin is Jezus de belichaming van de Vader onder ons, maar de Vader is veel groter dan die belichaming. Hoe dat werkt, is moeilijk te zeggen. Jezus is de belichaming van de Vader. In gedachten heb ik allerlei beelden bedacht om te verklaren hoe dat werkt, maar ik weet niet of ook maar één daarvan goedgekeurd zou moeten worden. Het is moeilijk om precies te weten hoe dat zit.

12

Jezus als zichtbare aanwezigheid van God

Het beeld dat het meest Schriftuurlijk lijkt, is dat van de sjechinaheerlijkheid in het Oude Testament. Johannes zegt namelijk in Johannes 1 dat het Woord God was, en dat het Woord vlees is geworden en onder ons heeft getabernakeld. Zo geeft de spreker het

Griekse werkwoord in Johannes 1:14 weer: Hij heeft onder ons getabernakeld. De HSV vertaalt dit als 'heeft onder ons gewoond'. God tabernakelde in het Oude Testament onder Israël. Johannes zegt:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

Hij tabernakelde onder ons, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd. God tabernakelde in de woestijn, en zij aanschouwden Zijn heerlijkheid. Zijn heerlijkheid werd zichtbaar in de wolk en in de vuurkolom: de sjechina. Volgens mij verwijst Johannes daarnaar en geeft hij ons misschien de analogie voor wat Jezus is die het meest in overeenstemming is met de Schrift.

De sjechinaheerlijkheid in de tabernakel was God Die in een zichtbare, plaatsgebonden vorm onder Zijn volk woonde. Maar geen enkele Jood die ook maar iets van God wist, zou hebben gedacht dat God alleen daar was:

“God is in de tabernakel. Mooi, dan kan ik hier, uit de buurt van de tabernakel, ergens mee wegkomen, want God let niet op. Hij is daar.”

God is overal, en het Oude Testament leert dat God overal is. Maar als God overal is, is Hij in Zijn verschijning in de sjechinaheerlijkheid ook op één bepaalde plaats. De God Die in de wolk zichtbaar wordt, is dezelfde God Die ook overal elders is. Alleen wordt Hij daar zichtbaar. Theologen spreken over de universele aanwezigheid van God tegenover de zichtbare aanwezigheid van God. In zekere zin is God overal. In een andere zin wordt Hij op één plek zichtbaar.

Ik geloof dat het Nieuwe Testament ons aanmoedigt om op die manier over Jezus te denken. Jezus is God, zichtbaar geworden in een mens. In 1 Timotheus 3 zegt Paulus in vers 16:

En buiten alle twijfel, groot is het geheimenis van de godsvrucht: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is verschenen aan de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.

1 TIMOTHEÛS 3:16

waarmee hij over Jezus spreekt. De Alexandrijnse tekst heeft volgens de spreker niet de lezing ‘God heeft Zich geopenbaard’, die in de HSV staat, maar de variant ‘Hij heeft Zich geopenbaard’.

Maar hoe dan ook, het gaat over Jezus. Jezus is de zichtbare verschijning van God in het vlees. Hij is de zichtbare aanwezigheid van God.

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien?

JOHANNES 14:9

omdat de Vader Zich hier, in Mij, zichtbaar heeft gemaakt. Maar de Vader is groter dan Ik. De sjechinaheerlijkheid bij de tabernakel had kunnen zeggen:

“Als je mij, de wolk, hebt gezien, heb je God gezien. Maar God is veel groter dan deze wolk. God vult het hele universum.”

En zo is Jezus de Eeuwige Vader Die onze wereld binnendringt, maar Hij is niet alles wat er van God is. Wanneer je Jezus ziet, zie je God werkelijk, maar niet volledig, omdat God onzichtbaar en alomtegenwoordig is, enzovoort.

13

De menswording en het Koninkrijk uitgebeeld

Als ik aan heel aardse beelden denk, denk ik aan iemand die vissen in een vissenkomp verzorgt. De vissen kunnen niet buiten de kom kijken, omdat ze alleen hun eigen weerspiegeling zien. Ze weten niet wat zich daarbuiten bevindt. Maar elke dag verschijnt er voedsel op het wateroppervlak, en ze zwemmen omhoog en eten het op. Ze hebben theorieën over waar het voedsel vandaan komt. Sommige denken dat het een natuurlijk verschijnsel is dat daar gewoon verschijnt en dat daar geen verklaring voor nodig is. Andere zeggen:

“Nee, ik denk dat daar iemand is die dat voedsel erin doet. Ik denk dat iemand voor ons zorgt. Ik denk dat iemand naar ons kijkt.”

Andere betwijfelen dat. Maar dan begint de eigenaar opeens af en toe zijn vinger in het water te steken, dingen te verplaatsen en hun wereld binnen te dringen. Ze zien de eigenaar, maar ze zien alleen zijn vingertop. Ze zien niet de hele eigenaar. Die vinger is de eigenaar, maar er is nog veel meer van de eigenaar dan wat daar te zien is. Maar ze zien alleen dat deel. Dat is de zichtbare aanwezigheid van de eigenaar van de vissen in de bak. Als ze uit de bak konden komen en de hele eigenaar konden zien, zouden ze zien dat er veel meer is dan wat je op het eerste gezicht ziet. Misschien is het een onnozel beeld, maar zo stel ik het me voor. Ik denk dat God Zijn vinger, in de vorm van een menselijk lichaam, onze wereld binnensteekt. Jezus zei:

Maar als Ik door de vinger van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

LUKAS 11:20

Ik geloof dat Hij Gods hand is, Zijn rechterhand, Zijn rechterarm, die onze wereld binnendrong. En dat was de Vader, maar dat was de Vader die binnendrong in de persoon van Zijn Zoon, geboren uit een maagd, onze wereld binnengekomen en onder ons wonend. Maar de Vader is meer dan dat. Hij is inderdaad de Machtige God, de

Eeuwige Vader. Maar Hij kon ook zeggen: „Mijn Vader, Hij is veel groter dan Ik, veel groter dan Ik, maar Ik ben Hem.” Het is mysterieus, maar niet volkomen onzinnig. Beslist niet onzinnig. In vers 7 staat:

Aan de uitbreiding van deze heerschappij en aan de vrede zal geen einde komen op de troon van David en over zijn koninkrijk, om het te grondvesten en het te ondersteunen door recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid. De na-ijver van de HEERE van de legermachten zal dit doen.

JESAJA 9:6

We zien dus in deze ene passage, de verzen 3 tot en met 7, alle drie de kenmerken van het Koninkrijk van God waarvan Paulus zegt dat ze bestaan. Hij zegt:

Want het Koninkrijk van God bestaat niet uit eten en drinken, maar uit gerechtigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest.

ROMEINEN 14:17

We hebben de vreugde in vers 3. We hebben de vrede en de gerechtigheid en het recht in vers 7. Dat zijn de kenmerken van het Koninkrijk van Christus. En Paulus zegt dat dit natuurlijk de ervaring is van degenen die de Heilige Geest hebben en daarom in het Koninkrijk van Christus zijn. We kunnen niet langer bij deze passage blijven stilstaan, alleen omdat we nog zoveel meer moeten behandelen. Vers 8 zegt:

14

Vier strofen over Gods oordeel over Israël

De Heere heeft een woord gezonden in Jakob, en het is gevallen in Israël.

JESAJA 9:7

Ik wil er alleen op wijzen dat hoofdstuk 9, vers 8 tot en met hoofdstuk 10, vers 4 één gedicht is. Het vormt een eenheid. Het is verdeeld in vier strofen, en je kunt zien waar de scheidingen liggen, omdat aan het eind van elk daarvan hetzelfde refrein staat. We zijn ditzelfde refrein al tegengekomen, in hoofdstuk 5, vers 25. We zien het hier in hoofdstuk 9, vers 12:

de Syriërs vanuit het oosten en de Filistijnen vanuit het westen,
zodat zij Israël verslinden met heel hun mond. Bij dit alles keert
Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.

JESAJA 9:11

Dat is het laatste deel van vers 12. Het is ook het laatste deel van vers 17, het laatste deel van vers 21 en het laatste deel van hoofdstuk 10, vers 4. Iedere keer komt hetzelfde refrein voor. Het brengt de geleiding aan in een gedicht dat vier gedeelten heeft. Dit is het slot van elke strofe. De verzen 8 tot en met 12 vormen dus een van die strofen.

En heel dit volk zal het weten, Efraïm en de inwoners van
Samaria, die in hoogmoed en in trots zeggen: Bakstenen muren
zijn gevallen, maar wij zullen ze weer opbouwen met gehouwen
stenen. Wilde vijgenbomen zijn geveld, wij zullen er ceders voor
in de plaats zetten.

JESAJA 9:8-9

Veel mensen hebben dit vergeleken met de reactie van New York City op de aanslagen van 11 september. Sommigen geloven dat dit was alsof God een waarschuwingsschot voor de boeg van Amerika afvuurde en zei: „Jullie zijn rijp voor het oordeel. Dit is het soort gebeurtenis dat jullie wakker zou moeten schudden.” En toch zeiden ze: „Nou, we zullen gewoon herbouwen. De bakstenen vallen naar beneden, maar de volgende keer bouwen we gewoon sterker.” Met andere woorden, ze merken het oordeel van God niet op. God heeft Israël aanvankelijk enige schade toegebracht, maar in plaats

van die te herkennen als een waarschuwing die hen tot bekering moet brengen, zeggen ze alleen maar: „Nou, de volgende keer maken we het gewoon sterker.” De boodschap dringt niet tot hen door.

Want de HEERE zal de tegenstanders van Rezin tegen hem opzetten en Hij zal zijn vijanden ophitsen:

JESAJA 9:10

15

Israëls leiders, verdeeldheid en onrecht

Bedenk dat we ons in dit gedeelte, de hoofdstukken 7 tot en met 12, voornamelijk richten op het oordeel over Israël. Zoals het oordeel over Juda in de eerste zes hoofdstukken aan de orde kwam, zo gaan deze zes hoofdstukken over de val van het Noordelijke Koninkrijk. Ook al heeft deze schade hen getroffen, het is nog niet voorbij. Zijn toorn is niet afgewend. Er komt nog meer. Vers 13:

Want het volk bekeert zich niet tot Hem Die het slaat, en de HEERE van de legermachten zoeken zij niet. Daarom zal de HEERE van Israël kop en staart, palmtak en riet, op één dag afsnijden. De oudste en aanzienlijke: zij zijn de kop, en de leugen onderwijzende profeet: hij is de staart. Want de leiders van dit volk zijn misleiders: wie door hen worden geleid, worden in verwarring gebracht. Daarom zal de Heere Zich niet verblijden over hun jongemannen, en zal Hij Zich niet ontfermen over hun wezen en hun weduwen, want zij zijn allen huichelaars en kwaaddoeners en elke mond spreekt dwaasheid. Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.

JESAJA 9:12-16

De volgende strofe:

Want de goddeloosheid brandt als vuur, verteert dorens en distels, steekt het struikgewas in het woud aan, en ze gaan op in een wolk van rook. Door de verbolgenheid van de HEERE van de legermachten zal het land zwartgeblakerd worden en het volk zal als voedsel worden voor het vuur. De een zal de ander niet sparen. Hapt men naar rechts, toch lijdt men honger; eet men naar links, toch wordt men niet verzadigd. Eenieder zal het vlees van zijn eigen arm eten: Manasse van Efraïm, Efraïm van Manasse; en die samen zijn tegen Juda. Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.

JESAJA 9:17-20

Er zal duidelijk een uiteenvallen van de eenheid tussen de stammen plaatsvinden. Het volk, dat eensgezind tegenover gemeenschappelijke vijanden moet staan, begint juist onderling te vechten. Manasse, Efraïm en Juda gaan uiteindelijk allemaal hun eigen koers varen en staan vijandig tegenover elkaar. De nationale eenheid valt uiteen, maar daarmee is het nog niet afgelopen. Hoofdstuk 10:

Wee hun die verordeningen van onrecht instellen, en de schrijvers die onheil voorschrijven om de armen van hun recht weg te duwen, en de ellendigen van Mijn volk van het recht te beroven, zodat weduwen hun buit worden, en zij wezen uitplunderen. Maar wat zult u doen op de dag van de vergelding, bij de verwoesting die er vanuit de verte aankomt? Naar wie zult u vluchten om hulp en waar zult u uw rijkdom laten? Er blijft niets over dan zich onder de gevangenen neer te bukken en onder de gedoden te vallen! Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.

JESAJA 10:1-4

We hebben hier dit gedicht over de rampen die over Israël zullen komen. Telkens wanneer er iets wordt genoemd wat God heeft gedaan om hun leed te berokkenen, staat er dat dit nog niet het einde is. Er komt nog meer. Zijn hand is nog steeds tegen hen uitgestrekt, totdat ze als volk volledig vernietigd zijn. Hij houdt niet op hen te oordelen.

16

Assyrië als werktuig van Gods oordeel

Nu verandert het onderwerp voor de rest van het hoofdstuk. Hoofdstuk 10, vers 5 tot en met 34, gaat over de bestraffing van Assyrië. Assyrië is het middel waarmee God Israël oordeelt. God heeft het daarvoor gebruikt. God gebruikt dit zich uitbreidende, groeiende Assyrische rijk, dat zoveel landen in die streek veroverd. Het is slechts een werktuig. Assyrië is slechts een werktuig in de hand van God. Maar Assyrië erkent dat niet. De Assyriërs zien zichzelf als het sterke, succesvolle volk en geven hun goden en zichzelf de eer, in plaats van Jahweh. De profetie luidt dat God ook hen zal moeten oordelen.

Dit is ook het thema van Habakuk, of in elk geval een vergelijkbaar thema. Habakuk leefde in een latere tijd, toen Babylon dreigde Juda te vernietigen. God liet hem zien dat dit zou gebeuren. God zou Babylon gebruiken om Juda te straffen. Habakuk klaagt daarover en zegt: „Dat is volkomen onlogisch. Juda mag dan slecht zijn, maar Babylon is erger. Hoe kunt U Juda in de handen van de Babyloniërs overleveren, als de Babyloniërs erger zijn dan wij?”

Gods antwoord komt in wezen hierop neer: „Op Mijn tijd zal Ik met hen afrekenen. Nu is Juda aan de beurt, maar Babylon krijgt zijn verdiende loon ook.” Het is niet zo dat wanneer God het ene volk de overwinning op het andere geeft, Hij werkelijk aan de kant van een van beide volken staat. Hij regelt de zaken zo dat volken worden geoordeeld in de volgorde waarin Hij dat wil laten gebeuren. Dat betekent dat soms een slechter volk een beter volk verslaat, omdat God een tijdschema heeft voor het oordeel over die twee afzonderlijke volken.

17

Oorlog bezien vanuit Gods oordeel

Wat dit natuurlijk betekent, is dat als een christen vanuit een Bijbels wereldbeeld naar de internationale politiek kijkt, oorlog het middel is waarmee God bepaalde volken ten val brengt en andere laat opkomen. Telkens wanneer een land in oorlog is — en voor een christen is dit vooral van belang met betrekking tot het land waarin hij woont — moeten we ons afvragen: „Wordt ons land geoordeeld, of worden de mensen tegen wie wij vechten geoordeeld?” Tenzij je een profeet van God hebt die het je vertelt, kom je het antwoord daarop misschien nooit te weten. Maar je moet er rekening mee houden dat een van die twee dingen waar kan zijn.

Toen bijvoorbeeld 11 september plaatsvond en de Twin Towers instortten, zagen veel christenen dat als een aanwijzing voor Gods oordeel over Amerika. Anderen zagen het als een reden om kwaad te worden op de terroristen, eropuit te trekken, hen op te jagen en te doden. Beide houdingen lijken begrijpelijk, maar de vraag is: wat was Gods houding? Welke houding was de Zijne? Voor zover ik weet, hebben we geen profeet van God die tegen ons zegt: „Amerika, onderwerp je hier gewoon aan. Dit is het oordeel van God. Je bent een goddeloos volk en Ik breng deze mensen tegen je in het geweer. Leg je er gewoon bij neer.”

Ik bedoel: leg je erbij neer in de zin dat je je eraan overgeeft. Je buigt je voor God en vernedert je onder Zijn machtige hand, en misschien zal Hij je bevrijden. In plaats daarvan zeggen we:

Bakstenen muren zijn gevallen, maar wij zullen ze weer opbouwen met gehouwen stenen. Wilde vijgenbomen zijn geveld, wij zullen er ceders voor in de plaats zetten.

JESAJA 9:9

We gaan terugslaan, hun een pak rammel geven en wraak nemen. Dat is een begrijpelijke reactie wanneer je wordt aangevallen. Dat is een begrijpelijke wereldse reactie. Maar vanuit christelijk oogpunt moeten we zeggen: „Wat zegt God hiermee? Probeert Hij hiermee ergens onze aandacht op te vestigen?”

18

Ook een slecht volk kan Gods werktuig zijn

Nu ligt 11 september ver genoeg achter ons dat het zo'n beetje oud nieuws is. Maar op elk moment in de toekomst zouden we door een vijandige mogendheid binnengevallen kunnen worden. Je weet maar nooit. Zullen Noord-Korea, Iran of China raketten deze kant op sturen? Zullen we worden aangevallen? Als dat gebeurt, weet je wat we dan zullen zeggen? „We moeten terugslaan en wraak nemen.” Natuurlijk. Wat doet een land anders? Christenen moeten zeggen: „Wacht eens even. Misschien oordeelt God ons.”

Maar geen enkele christen zou dat denken, want onze vijanden zijn slecht. Onze vijanden zijn moslimextremisten, communisten of iemand anders die echt slecht is. Nou, het doet er niet toe of ze echt slecht zijn. Daaruit blijkt niet dat God hen niet gebruikt om ons te oordelen. Babylon was echt slecht. Assyrië was echt slecht. Maar God gebruikte hen om Zijn volk te oordelen. Het volk Israël had zich tot God moeten keren, in plaats van eenvoudigweg te besluiten:

We zullen hier onze militaire verdediging moeten versterken.

Als God tegen je is, zul je ten val komen. Het maakt niet uit hoe sterk je krijgsmacht is. De Bijbel zegt:

Een koning wordt niet verlost door een groot leger, een held wordt niet gered door grote kracht. Het paard geeft valse hoop op de overwinning en bevrijdt niet door zijn grote kracht.

PSALMEN 33:16-17

Landen moeten hun internationale conflicten dus vanuit Gods gezichtspunt bekijken — of in elk geval moeten gelovigen die in God geloven dat doen — en zeggen:

Probeert God hier iemand te straffen?

19

Assyriës veroveringen en geestelijke blindheid

Als Hij dat doet, kunnen we niet bij voorbaat zomaar aannemen dat Hij het slechtste land oordeelt door middel van het goede land. Misschien zijn beide landen slecht. Misschien gebruikt Hij het slechtste land om het land te oordelen dat minder slecht is, maar ze krijgen allebei hun verdiende loon. Wat Jesaja 10 zegt, is dat God Assyrië gebruikte om Israël te straffen, maar dat Assyrië ook zijn verdiende loon zal krijgen. Hier richt de profeet zich op dat aspect. In vers 5 zegt hij:

Wee Assyrië, de roede van Mijn toorn; en Mijn gramschap is een stok in hun hand.

JESAJA 10:5

Dat goddeloze land is Israël, maar God stuurt Assyrië, nog een goddeloos land, op Zijn goddeloze land Israël af.

Op een huichelachtig volk zal Ik hem afsturen; tegen het volk waarop Ik verbolgen ben, zal Ik hem bevel geven om roof te plegen, om buit te roven, en om het te vertrappen als slijk op straat. Maar zelf meent hij het zo niet, en diep in zijn hart denkt hij zo niet. Want het leeft in zijn hart om weg te vagen en de volken uit te roeien — niet weinige!

JESAJA 10:6-7

— dat wil zeggen: Assyrië —

meent het niet zo.

Assyrië kijkt er niet op die manier naar. God zegt:

Ik ben degene die hem stuurt om een verdorven volk te straffen, maar Assyrië ziet zichzelf niet als iemand die God dient. Ze kennen God helemaal niet. Ze denken helemaal niet aan God. Ze zien het gewoon als de zoveelste militaire verovering.

Want hij zegt: Zijn mijn vorsten niet allemaal koningen? Is het Kalno niet vergaan als Karchemis, Hamath als Arpad, Samaria als Damascus?

JESAJA 10:8-9

— Assyrië zegt:

Zijn mijn vorsten niet stuk voor stuk koningen? Is Kalno niet net als Karchemis? Is Hamath niet net als Arpad? Is Samaria niet net als Damascus?

Dit zijn allemaal verschillende steden die door Assyrië veroverd zijn.

Zoals mijn hand wist te vinden de koninkrijken van de afgoden, hoewel hun beelden die van Jeruzalem en die van Samaria overtroffen; zoals ik gedaan heb met Samaria en zijn afgoden — zou ik zo niet doen met Jeruzalem en zijn afgodsbeelden?

JESAJA 10:10-11

Met andere woorden, Assyrië kent het verschil niet tussen Jahweh en de andere goden. Al die andere steden hadden hun goden, en Assyrië zegt:

Ik heb ze veroverd. Wat maakt Jeruzalem anders?

Natuurlijk had het Samaria wel weggevaagd, maar het neemt aan dat Jeruzalem niet anders is. Dat is in feite wat de Rabsaké tegen Hizkia zei bij de muren van Jeruzalem. Misschien herinner je je dat. De Rabsaké zegt:

Laat Hizkia u niet misleiden door te zeggen: De HEERE zal ons redden. Hebben de goden van de volken, ieder zijn eigen land, gered uit de hand van de koning van Assyrië? Waar zijn de goden van Hamath en Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvaïm? Hebben zij Samaria dan soms uit mijn hand gered? Wie onder al de goden van deze landen zijn er die hun land uit mijn hand gered hebben? Zou de HEERE Jeruzalem dan wél uit mijn hand redden?

JESAJA 36:18-20

De Assyriërs kenden het verschil niet tussen Jahweh en afgoden. Ze zeggen gewoon:

Maar zelf meent hij het zo niet, en diep in zijn hart denkt hij zo niet. Want het leeft in zijn hart om weg te vagen en de volken uit te roeien — niet weinige! Want hij zegt: Zijn mijn vorsten niet allemaal koningen? Is het Kalno niet vergaan als Karchemis, Hamath als Arpad, Samaria als Damascus?

JESAJA 10:7-9

20

God straft de hoogmoed van Assyrië

Assyrië ziet God dus helemaal niet in dit alles, hoewel Assyrië een werktuig is. Vers 12 zegt:

Het zal gebeuren, zodra de Heere heel Zijn werk op de berg Sion en in Jeruzalem voltooid heeft, dat Ik de vrucht van de trots van de koning van Assyrië en de glans van zijn hooghartige oogopslag zal vergelden.

JESAJA 10:12

Dit verwijst natuurlijk naar het feit dat de Assyriërs, nadat ze Israël hadden veroverd, inderdaad ernstige schade zouden aanrichten in Juda en Jeruzalem bijna zouden veroveren. Dat zouden ze zeker hebben gedaan, maar het bracht Hizkia tot bekering en geloof, en dat voorkwam het. Wanneer God Zijn werk aan Sion en Jeruzalem heeft voltooid, zal Hij zeggen:

Ik zal de koning van Assyrië straffen voor de vruchten van zijn arrogante hart en zijn hoogmoedige blik. Want hij — dat wil zeggen Assyrië — zegt:

Want hij zegt: Door de kracht van mijn hand heb ik dit gedaan, en door mijn wijsheid, want ik ben verstandig. Ik heb de grenzen tussen de volken weggenomen, hun voorraden uitgeplunderd, en als een machtige de hoog gezetenen neergehaald.

JESAJA 10:13

Niet door Gods kracht, niet:

God heeft me gezegend. God heeft me de overwinning gegeven.

Ze schrijven de eer gewoon aan zichzelf toe.

Mijn hand vond, als was het een vogelnest, het vermogen van de volken. En zoals men verlaten eieren bijeenraapt, raapte ik de hele wereld bijeen. Niemand was er die zijn vleugel verroerde, die zijn snavel opende of die ook maar piepte.

JESAJA 10:14

Hij zegt dus dat het veroveren van deze landen zo gemakkelijk was als snoep van een kind afpakken. Het is alsof je op de grond een nest met eieren tegenkomt en de eieren gewoon pakt. Er is niet eens een moedervogel om zich te verzetten of zelfs maar te protesteren. Dan zegt God:

Zou een bijl zich beroemen tegen wie ermee hakt, of een zaag zich verheffen tegen wie hem trekt? Alsof een staf regeert over wie hem hanteert, alsof een stok opheft wie geen stuk hout is.

JESAJA 10:15

Hij zegt eenvoudigweg dat Assyrië als een zaag, een bijl of een ander werktuig is. God is Degene Die het gebruikt. Strijkt het werktuig zelf de eer op voor het verrichte werk?

Daarom zal de Heere, de HEERE van de legermachten, zijn welgedane vorsten doen uitteren. Onder zijn rijkdom zal Hij een brand laten woeden, als een brand van verzengend vuur. Want het Licht van Israël zal worden tot een vuur, zijn Heilige tot een vlam, en die zal zijn distels en zijn dorens verbranden en verteren, in één dag.

JESAJA 10:16-17

Hebreeën zegt:

Want onze God is een verterend vuur.

HEBREEËN 12:29

Hij zal ook de luister van zijn wouden en zijn vruchtbare velden vernietigen met alles wat daar leeft. En hij zal zijn als een wegwijnende zieke. En het overblijfsel van de bomen in zijn bos zal te tellen zijn, een jongen zou het aantal kunnen opschrijven.

JESAJA 10:18-19

Dit woud, die bomen enzovoort zijn vrijwel zeker beeldspraak voor mensen. In Jesaja worden mensen niet zelden met bomen vergeleken. En ik denk dat dit waarschijnlijk gaat over de vernietiging van zo veel Assyriërs buiten de poorten van Jeruzalem door de engel van de Heere. Dat wordt later opgetekend in een historisch gedeelte van Jesaja. Nu vers 20:

21

Het overblijfsel keert terug tot Christus

Op die dag zal het gebeuren dat het overblijfsel van Israël en wie van het huis van Jakob ontkomen zijn, niet langer zullen steunen op hem die hen geslagen heeft, maar zij zullen steunen op de HEERE, de Heilige van Israël, in trouw.

JESAJA 10:20

De mensen van Israël, en zelfs die van Juda, Achaz en anderen, betaalden Assyrië er feitelijk voor. Toen Achaz bijvoorbeeld door Syrië en Israël werd bedreigd, betaalde hij Assyrië om Syrië en Israël aan te vallen en ze zo van zich af te krijgen. Hij vertrouwde

dus op Assyrië. Maar dat is dezelfde vijand die later kwam en dreigde Jeruzalem te verwoesten, en die Israël inderdaad verwoestte. Ze vertrouwden dus op de verkeerde persoon. Dat zullen ze niet meer doen.

Dat overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob, naar de sterke God. Want, Israël, al is uw volk als het zand van de zee, toch zal maar een overblijfsel daarvan terugkeren; tot verdelging is vast besloten; het stroomt over van gerechtigheid. Ja, een vernietigend einde — en dat is vast besloten — gaat de Heere, de HEERE van de legermachten, in het midden van heel het land ten uitvoer brengen.

JESAJA 10:21-23

We weten dat Paulus vers 22 aanhaalde in Romeinen hoofdstuk 9, de verzen 27 en 28. Hij haalde het zo aan:

En Jesaja roept over Israël uit: Al zou het getal van de Israëlieten zijn als het zand van de zee, slechts het overblijfsel zal behouden worden. Want Hij voltooit een zaak en handelt die af in gerechtigheid. De Heere immers zal metterdaad Zijn zaak snel afhandelen op de aarde.

ROMEINEN 9:27-28

In Jesaja staat:

Want, Israël, al is uw volk als het zand van de zee, toch zal maar een overblijfsel daarvan terugkeren; tot verdelging is vast besloten; het stroomt over van gerechtigheid.

JESAJA 10:22

wat klinkt alsof er een terugkeer uit ballingschap of iets dergelijks wordt voorspeld. Maar in feite is dat niet zo. Het gaat over terugkeren naar God en behouden worden. Dat zien we zelfs in vers 21:

Het overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob, naar de machtige God.

De Machtige God werd genoemd in hoofdstuk 9, vers 6:

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst.

JESAJA 9:5

Ze keren dus terug naar Christus. Dit gaat over een overblijfsel van Israël dat zich tot Christus wendt, de Machtige God, Die in het vorige hoofdstuk met die Naam wordt aangeduid. Nu vers 24:

22

God breekt het Assyrische juk

Daarom, zo zegt de Heere, de HEERE van de legermachten: Wees niet bevreesd, Mijn volk dat in Sion woont, voor Assyrië, wanneer het u met de staf zal slaan of zijn stok tegen u zal opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.

JESAJA 10:24

Dit zijn de mensen in Jeruzalem, waarschijnlijk in de tijd van Hizkia.

Want nog een klein moment — en dan is de gramschap voorbij en zal Mijn toorn zich richten op hún vernietiging.

JESAJA 10:25

Gods toorn over Assyrië — en ik denk dat hier Gods toorn tegen Juda wordt bedoeld — zal eindigen met de vernietiging van Assyrië, nadat Hij alles met Juda heeft gedaan wat Hij moest doen om hun een les te leren.

Dan zal de HEERE van de legermachten over hem de gesel zwaaien, zoals eens Midian is geslagen bij de rots Oreb. Zijn staf zal over de zee zijn en Hij zal hem opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.

JESAJA 10:26

Er wordt vaak naar Midian verwezen. Dat gaat over Gideons overwinningen in het boek Richteren.

Opnieuw het exodusmotief.

Op die dag zal het gebeuren dat zijn last van uw schouder zal afglijden en zijn juk van uw hals; en dat juk zal te gronde gericht worden omwille van de Gezalfde.

JESAJA 10:27

Pinkstergelovigen zeggen graag:

Het is de zalving die het juk vernietigt.

Heb je die weleens gehoord?

Ze halen dat uit dit vers in de King James. Daar staat:

Het juk zal door de zalving worden vernietigd.

De spreker bespreekt hier de weergave ‘anointing’ in de King James Version. Het onderliggende Hebreeuwse woord kan olie of vet betekenen. De meeste moderne vertalingen zeggen daarom: ‘vanwege het vet’, wat een heel vreemde uitdrukking is. De HSV kiest hier voor een andere interpretatie: ‘omwille van de Gezalfde’. Maar het beeld is dat van een juk op een dier. Doordat het dier zo vet en sterk is geworden,

breekt het het juk. Het vet staat dus voor de kracht van het dier. In het beeld van een dier onder een juk wordt het dier groot, sterk en vet, en breekt het het juk waaronder het gebukt gaat. Zo zal de kracht van Israël het juk breken, maar die kracht is natuurlijk de Heere. De Heere is de kracht van Israël.

23

Assyriës opmars en ondergang bij Jeruzalem

Hij komt naar Ajath, trekt Migron door, te Michmas legt hij zijn uitrusting af. Dan trekken zij de bergpas door: Geba is ons nachtkwartier! Rama beeft; Gibeon, de stad van Saul, slaat op de vlucht. Gil het uit, dochter van Gallim! Laïs, sla er acht op! Arm Anathoth! Madmena vlucht, de inwoners van Gebim brengen zich in veiligheid. Vandaag nog staat hij in Nob en zwaait met zijn vuist tegen de berg van de dochter van Sion, de heuvel van Jeruzalem.

JESAJA 10:28-32

Jeremia's geboorteplaats.

De steden die in de verzen 28 tot en met 31 worden genoemd, liggen in feite ten noorden van Jeruzalem. In de volgorde waarin ze daar worden genoemd, wordt de afstand tot Jeruzalem steeds kleiner. De eerste stad die in vers 28 wordt genoemd, Ajath, ligt ongeveer 24 kilometer ten noorden van Jeruzalem. Rama en Gibeon in vers 29 liggen ongeveer 10 kilometer ten noorden van Jeruzalem. Wanneer je bij Gallim, Laïs en Anathoth komt, ben je ongeveer 8 kilometer ten noorden van Jeruzalem. Met andere woorden, het gaat erover dat de Assyriërs steeds dichterbij Jeruzalem komen. Wanneer je in vers 32 bij Nob komt, ben je ongeveer anderhalve kilometer ten noorden van Jeruzalem. Dit beschrijft de opmars en de veroveringen van Assyrië, terwijl het steeds dichterbij Jeruzalem komt. Maar in vers 32 staat:

Die dag zal hij in Nob blijven; hij zal zijn vuist schudden naar de berg van de dochter van Sion, de heuvel van Jeruzalem.

Dat is zo ongeveer het enige wat hij zal kunnen doen. Rabsaké stond buiten de poorten van Jeruzalem min of meer met zijn vuist te schudden en dreigementen te uiten. Maar het lukte hem niet de stad te veroveren, omdat Jahweh een engel van de Heere eropuit stuurde om de stad te bevrijden, en daarin slaagde. Vers 33:

Zie, de Heere, de HEERE van de legermachten, zal met geweld de takken afhouden; de statige woud reuzen zullen worden omgehakt, en de hoge bomen neergeworpen.

JESAJA 10:33

Vers 34 vervolgt dat beeld: het struikgewas van het woud wordt met ijzer omgehakt en de Libanon valt door de Machtige. Libanon betekent hier eenvoudigweg het woud. Libanon was natuurlijk beroemd om zijn ceders, zijn bomen. Deze uitspraak over het omhakken van de bomen en het afhakken van de tak is figuurlijk bedoeld. Het gaat erover dat God Assyrië in feite neermaait. Het loopt parallel met wat Hij eerder in vers 19 over hetzelfde onderwerp zei, over de bomen die worden omgehakt enzovoort. Het beeld van Assyrië als een groot woud dat wordt omgehakt, gaat dus opnieuw over de trots waaraan God zo'n aanstoot neemt. Aan het einde van vers 33 staat in de door de spreker gebruikte Engelse vertaling:

de hoogmoedigen zullen worden vernederd.

De HSV geeft het beeld letterlijker weer met 'de hoge bomen neergeworpen'.

Dat was de klacht die God in de eerste zes hoofdstukken over Juda had en die vaak werd herhaald: hun hoogmoed en hun arrogantie, zelfs de arrogantie van hun vrouwen. En de arrogantie van de Assyriërs bestaat er nu in dat zij, hoewel God hen gebruikt, zichzelf de eer geven en denken dat ze zo sterk zijn. God zegt: „Wel, Ik zal hun laten zien hoe sterk ze zijn en hoe sterk ze niet zijn. Hun hoogmoed zal ten val worden gebracht wanneer Ik hen verneder en versla.” We komen nu bij hoofdstuk 11, een geweldig hoofdstuk. We hebben er vaak over gesproken bij het bekijken van de verschillende onderwerpen. Bijna alle belangrijke onderwerpen die we hebben bekeken, komen op de een of andere manier in hoofdstuk 11 voor. Maar het is een van de grote passages over het Messiaanse tijdperk.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jesaja 8:22
- Jesaja 8:23 (Engels: Jesaja 9:1)
- Mattheüs 4:13
- Jesaja 9:1
- Jesaja 9:2
- Romeinen 14:17
- Jesaja 12:3
- Jesaja 29:19
- Jesaja 35:2
- Jesaja 35:10
- Jesaja 51:3
- Jesaja 51:11
- Jesaja 52:9
- Jesaja 55:12
- Jesaja 61:3
- Jesaja 61:7
- Jesaja 65:14
- Jesaja 66:5
- Jeremia 31:13
- Mattheüs 5:4
- Jakobus 4:9
- Jesaja 9:3
- Lukas 1:68-69
- Efeze 6:12
- Jesaja 9:4
- Jesaja 9:5
- Jesaja 9:6-7
- Lukas 1:32-33
- Johannes 3:16
- Richteren 13:3-5

- Richteren 13:17
- Richteren 13:18
- Johannes 14:9
- Johannes 1:14
- 1 Timotheüs 3:16
- Lukas 11:20
- Jesaja 9:6
- Jesaja 9:7
- Jesaja 9:11
- Jesaja 9:8-9
- Jesaja 9:10
- Jesaja 9:12-16
- Jesaja 9:17-20
- Jesaja 10:1-4
- Jesaja 9:9
- Psalmen 33:16-17
- Jesaja 10:5
- Jesaja 10:6-7
- Jesaja 10:8-9
- Jesaja 10:10-11
- Jesaja 36:18-20
- Jesaja 10:7-9
- Jesaja 10:12
- Jesaja 10:13
- Jesaja 10:14
- Jesaja 10:15
- Jesaja 10:16-17
- Hebreeën 12:29
- Jesaja 10:18-19
- Jesaja 10:20
- Jesaja 10:21-23
- Romeinen 9:27-28
- Jesaja 10:22
- Jesaja 10:24

- Jesaja 10:25
- Jesaja 10:26
- Jesaja 10:27
- Jesaja 10:28-32
- Jesaja 10:33

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.